

VYHODNOCENÍ OBDOBÍ PANDEMICKÉ KRIZE A PŘÍPRAVA STÁTU NA HROZÍCÍ DRUHOU VLNU PANDEMIE

květen 2020

ZÁKLADNÍ VYHODNOCENÍ

Globální společnost se v prvních měsících tohoto roku ocitla v bezprecedentní situaci zdravotního ohrožení celosvětovou pandemií. Po ohlášení prvních případů nakažení koronavirem na území České republiky bylo jasným cílem vlády České republiky zastavit šíření koronaviru na našem území, udržet ekonomickou stabilitu země a pomoci tak lidem, organizacím i firmám. Byť lze některé kroky české vlády kriticky vyhodnotit za nedostatečné či dokonce chybné, je potřeba na úvod říct, že jsme ze zdravotnického pohledu epidemii zvládli poměrně dobře. Není ovšem pravda, že jsme v mezinárodním srovnání jakýmsi premiantem, jak mylně uvádí předseda vlády Andrej Babiš. Plošná omezení vlády jsou sice jednoduchá, ale při delším používání zbytečně drahá. Piráti kladou důraz na to, aby se stát ke krizi postavil chytře, abychom utrpěli co nejmenší ztráty a naše další kroky vedly k posunu naší ekonomiky a kvality života směrem k těm nejvyspělejším zemím.

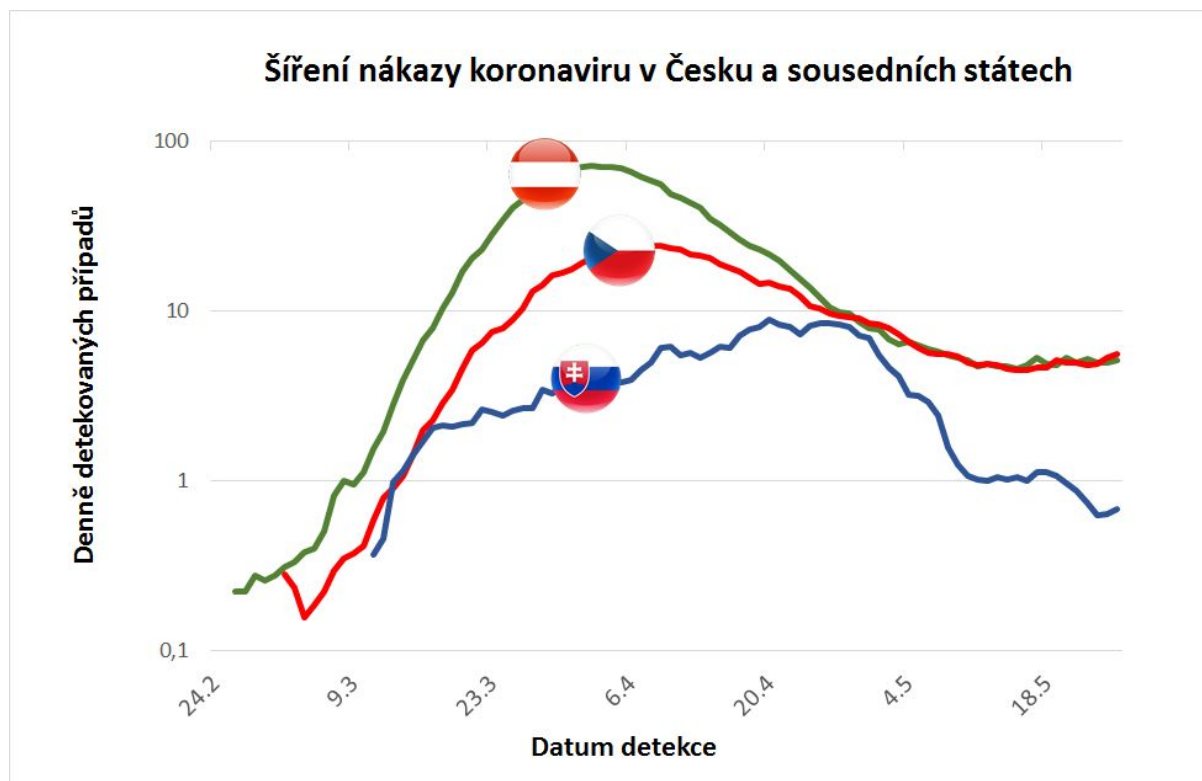
Piráti mají obecně vyšší ambice ve fungování státu, ekonomiky a společnosti než současná vláda. To platí i pro čas epidemie koronaviru a také pro období, do kterého právě vstupujeme. Nechceme se pouze vrátit před začátek epidemie. Krize nás sice silně zatíží, ale přinese i nové příležitosti a my chceme, aby je Česko využilo. Chceme upřednostnit investice do oblastí, které uspíší pokrok české ekonomiky.

Chceme být mozkovnou, ne montovnou. Krize ukázala, jaký potenciál leží v našich lidech a firmách. Stejnou cestou musí jít stát, ať už jde o elektronické vyřizování věcí na úřadech či studium a práci z domova, nebo nové způsoby spolupráce napříč obory se zapojením vědeckých kapacit. Budeme po vládě chtít, aby postupně přicházela s chytrým plánováním a chytrými řešeními, tak jak jsme to udělali my v našem plánu [BUDOUCNOST ŘEŠÍME TEĎ.](#)

MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

V porovnání s Itálií nebo Spojeným královstvím je průběh epidemie u nás výrazně lehčí a počty nakažených i mrtvých nižší, na čemž se podílel i pozdější nástup koronaviru. Určitě ale nelze říci, že bychom byli na evropské špici a měli nejlepší výsledky, jak se snaží prezentovat premiér Babiš v médiích. Když se podíváme na počty mrtvých v přepočtu na milion obyvatel, jsou na tom lépe nejen země jako Lotyšsko nebo Litva, ale i někteří naši sousedé – Slovensko má 5 mrtvých na 1 mil. obyvatel, Polsko 27. ČR se drží celoevropsky kolem 20. příčky s číslem 30 mrtvých na 1 mil. obyvatel.

Rozhodně tedy existuje prostor pro výrazné zlepšení v případě, že přijde následující vlna koronavirové pandemie. V evropském měřítku lze sledovat určitou korelaci mezi nízkými počty mrtvých/nakažených a vysokým počtem provedených testů – lze tedy říci, že propracovaný systém testování je podmínkou pro zvládnutí pandemie.



Graf č. 1: Šíření nákazy koronaviru v Česku a v sousedních státech Zdroj: ([Our World in Data](#))

Vývoj přírůstku nemocných koronavirem (v přepočtu na 1 mil. obyvatel) od 24. února do 24. května 2020. V porovnání se sousedními zeměmi (Slovenskem a Rakouskem) si Česká republika, a to i přes relativně tvrdá opatření, nestojí výrazně lépe. Naopak, Rakousko s neoddiskutovatelně explozivnějším nárůstem nemocných je na tom nyní stejně jako Česká republika. Slovensko je v současnosti na řádově nižších číslech v relativním počtu nemocných.

POČÍNÁNÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY V DOBĚ PANDEMIE KORONAVIRU

OBECNÉ

1. INFORMACE ZE STRANY VLÁDY

Na konci ledna tohoto roku jsme vládu a konkrétně ministra zdravotnictví žádali společně s opozičními stranami o bližší informace vztahující se k riziku šíření v té době stále poměrně neznámého koronaviru. Bod s názvem "Informace vlády ČR k opatřením souvisejícím se šířením koronaviru" byl na jednání Poslanecké sněmovny vládní většinou zamítnut. Bohužel jsme se jako poslanci, ale ani jako občané od vlády nedozvěděli nic.

Proč bylo v té době důležité informovat o stavu věcí a případných plánovaných opatřeních pro případ šíření koronaviru?

- Aby byla společnost výrazně lépe informována o možných rizicích spojených s koronavirem. Ukázalo se totiž, že srozumitelné a ucelené informace ze strany vlády společnosti velmi chybí.
- Aby se zdravotnická a jiná zařízení mohla systematicky připravit na potenciální příchod epidemie.
- Abychom předešli konkrétním rizikům, např. nedostatku zdravotnického materiálu.
- Abychom připravili ekonomiku na možná rizika spojená s případnými vyhlášenými opatřeními.

Je zásadní lépe identifikovat aktuální stav a na základě dat vyhodnocovat potenciální hrozby. To se v případě České republiky nestalo. Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí a chorob již 26. ledna 2020 upozorňovalo na akutní hrozbu přenosu koronaviru a zároveň doporučovalo vládám posílit kapacitu zdravotnických služeb. Reakcí české strany bylo svolání Ústřední epidemiologické komise až na 27. únor, tedy měsíc po upozornění této partnerské instituce.

Proto v této věci **Poslanecká sněmovna:**

- 1) **apeluje na vládu, aby jednání a další aktivity Ústřední epidemiologické komisi v budoucnu probíhaly na pravidelné bázi a aby byla zajištěna její blízká spolupráce s mezinárodními partnery,**
- 2) **ukládá vládě České republiky, aby do 30. června 2021 prostřednictvím předsedy vlády v pravidelných intervalech, alespoň jednou za dva měsíce, předkládala Poslanecké sněmovně informaci o zvolených řešeních a podniknutých krocích v rámci přípravy na potenciální příchod další vlny epidemie koronaviru.**

2. NOUZOVÝ STAV A JEHO PRODLOUŽENÍ

Vláda správně vyhlásila nouzový stav, a to na svém jednání 12. března 2020. Podpořili jsme žádost vlády o jeho prodloužení do 30. dubna, a to především proto, že měl v souvislosti s nebezpečím ohrožení zdraví populace a s prokázáním výskytu koronaviru v počátcích epidemie své opodstatnění.

Nicméně jsme kromě rozhodnutí městského soudu v Praze, který zrušil čtyři opatření Ministerstva zdravotnictví jako nezákonná, byli svědky několika kontroverzních pokusů ze strany vlády (návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, posílení pravomocí vlády, posílení moci ministra zdravotnictví, problematická novela zákona o zadávání veřejných zakázek), a proto apelujeme na vládu, aby v zájmu zachování právního státu v České republice nezneužívala situaci ve vlastní prospěch. Došlo například ke změně zákona o rozpočtové odpovědnosti, jejíž potřebnost je sporná a je navíc zneužitelná k politickému boji. Stav legislativní nouze byl použit i na věci, kde to není opodstatněné – např. již zmíněný zákon o zadávání veřejných zakázek.

3. ÚSTŘEDNÍ KRIZOVÝ ŠTÁB

V první polovině března, tedy v době kdy již byl vyhlášen nouzový stav, jsme několikrát apelovali na vládu, aby aktivovala Ústřední krizový štáb. Vláda tak učinila až s poměrně velkým časovým zpožděním. V čele Ústředního krizového štábu nestál ministr vnitra, jak bývá zvykem při aktivaci tohoto orgánu. Navíc činnost Ústředního krizového štábu byla zpočátku doprovázena nesystematickým personálním řízením, např. zcela absentoval zástupce opozice.

Ústřední krizový štáb měl být v rámci současné epidemiologické situace aktivován dříve mimo jiné proto, že:

- připravuje návrhy řešení situací při hrozbě vzniku krizové situace, což v souvislosti s epidemií koronaviru bylo již na počátku března;
- zabezpečuje operativní součinnost s orgány krizového řízení a mezinárodních organizací;
- zabezpečuje operativní koordinaci, sledování a vyhodnocování krizového stavu a dále zabezpečuje posouzení vývoje situace, obsah a přiměřenost přijímaných opatření.

Proto v této věci apelujeme na vládu, aby v budoucnu lépe vyhodnocovala aktuální stav i s ohledem na nutnost aktivovat Ústřední krizový štáb včas. Zároveň apelujeme na předsedu vlády, aby případně jmenoval předsedou Ústředního krizového štábu ministra vnitra (pokud situace jednoznačně nežadá jiné řešení), který je k tomu i z důvodu politické odpovědnosti předurčen a má k dispozici adekvátní zázemí. Stejně tak je nezbytné, aby postavení zástupců opozičních stran v rámci Ústředního krizového štábu mělo status právoplatného členství.

4. CHYBĚJÍCÍ PLÁN VLÁDY

Opakovaně jsme vládu žádali, aby představila veřejnosti jasný plán postupu proti epidemii koronaviru. Bohužel vláda odmítla veřejnosti představit konkrétní plán, který by mimo jiné obsahoval:

- možné scénáře týkající se vývoje šíření epidemie koronaviru, včetně indikátorů, které umožní předvídat vývoj epidemiologické situace;
- kritéria pro uvolnění přijatých restriktivních opatření;
- plán pomoci zasaženým živnostníkům a firmám.

Vzhledem k chybějícímu plánu jsme s Piráty sestavili vlastní chytrý plán [BUDOUCNOST ŘEŠÍME TEĎ](#), ve kterém jsme ve třech časových horizontech představili nutné kroky pro pět zásadních oblastí České republiky – zdraví a bezpečnost, ekonomika, soudržná společnost, vzdělávání a modernizace země.

Zároveň **Poslanecká sněmovna žádá vládu, aby uložila Ministerstvu zdravotnictví aktualizaci Pandemického plánu ČR s termínem do 30. září 2020 a v případě druhé vlny podle něj postupovala.**

5. NEDOSTATEK INFORMACÍ A DAT

Žádali jsme jednotlivá ministerstva o informace a data spojená s epidemií koronaviru. Nicméně stát se z nepochopitelných důvodů rozhodl, že bude sdílet pouze část těchto informací a dat. Přitom poskytování primárních epidemiologických dat vědcům je standardem nejen v zemích jako je Švýcarsko či Velká Británie, ale rovněž i v sousedním Slovensku. Piráty zajímalo např. stanovisko ohledně nezákonnosti některých krizových opatření přijatých v nouzovém stavu či fungování chytré karantény. Proč je poskytování informací důležité a k čemu jsou data o vývoji epidemie důležitá?

- Jedná se o právo opozice kontrolovat vládu v nelehké době, ale i právo samotných občanů, kteří by měli znát informace o krocích vlády.
- S epidemií nelze experimentovat – dostupná data umožňují vědcům analyzovat situaci a hodnotit vliv jednotlivých opatření. Na základě toho lze vyvozovat kvalifikovaná rozhodnutí, která jsou zcela zásadní pro fungování ekonomiky a společnosti.

Proto v této věci **Poslanecká sněmovna apeluje na vládu, ministerstva a podřízené organizace, aby poslancům poskytovaly informace podle platných zákonů a ve vymezených termínech.** Tím ulehčí práci

odborné veřejnosti, která se také podílí na řešení krize a kvůli obecné nedostupnosti dat z ČR tak musí využívat data z jiných států.

6. CHAOS PŘI ZAVÁDĚNÍ A UVOLŇOVÁNÍ PŘIJATÝCH OPATŘENÍ

Vláda je povinna informovat občany v době krize srozumitelně, v adekvátní míře a přiměřeným způsobem. To platí i v případě prezentace přijímaných vládních opatření. Informace ze strany vlády proudily, nicméně velmi chaoticky, nepravidelně a v nesrozumitelných sděleních. Jednotlivé skupiny obyvatelstva se v záplavě informací ztrácely. Vláda nebyla ochotna konzultovat nařízení s těmi, kterých se principiálně dotýkala. Tento přístup platí nejen ve vztahu k seniorům, kteří v mnoha případech spoléhají pouze na televizní přijímač, ale i pro další skupiny lidí jako jsou podnikatelé, dohodáři, sociálně slabí, rodiče s dětmi, školáci a další, kteří se v mnoha situacích cítili jaksi sami.

Proto **Poslanecká sněmovna vyzývá vládu, aby v případě druhé vlny epidemie koronaviru poskytovala veřejnosti informace v pravidelných a předem daných intervalech, srozumitelně a věcně, v adekvátním množství a systémově pro všechny dotčené skupiny veřejnosti.**

ZDRAVOTNICTVÍ

7. NEDOSTATEK ZÁSOB

Bohužel vláda Andreje Babiše zcela selhala v přípravě na podobný typ epidemie z hlediska zásob ochranných pomůcek pro zdravotnická a sociální zařízení. Zásoby Správy státních hmotných rezerv, které nakupují komponenty na základě požadavků jednotlivých ministerstev, byly naprosto nedostatečné. Stačily pouze na několik málo dní v době normálního provozu. Neznalost objemu zásob, a především pak falešné ujišťování o připravenosti na epidemii paralyzovalo stát, potenciál firem a jednotlivce. S ohledem na celosvětovou situaci zkomplikovalo hledání nových dodavatelů, způsobilo ztrátu času a reálně ohrozilo lidské životy.

V této věci **Poslanecká sněmovna:**

- 1) **žádá vládu, aby uložila Správě státních hmotných rezerv navýšit adekvátním způsobem množství zdravotnického ochranného materiálu do 31. července 2020 včetně provedení krizové inventarizace dalších komponent pro případ jiných typů krize a informovala v této věci Poslaneckou sněmovnu.**
- 2) **apeluje na vládu, aby vůči občanům uplatňovala zodpovědnou politiku a uváděla jen a pouze ověřené informace tak, aby se neopakovala zmatečná situace s ujištěním o dostatečném počtu ochranných pomůcek a o nakaženosti osob v počátku krize.**

8. TESTOVÁNÍ

Ohledně testování vládne již od začátku všudypřítomný chaos. Státní správa zpočátku protahovala udílení povolení laboratořím k testování, poté byly potíže s nedostatkem ochranných pomůcek pro odběrový personál, s nedostatečnou kapacitou laboratoří, a i nadále je strategie testování nejasná – třetina kapacity pro testování není využita namísto toho, aby se například plošně testovalo v zařízeních zdravotní a sociální péče, kde jsou umístěny nejvíce rizikové skupiny obyvatel. V počtu testů na milion obyvatel rozhodně nejsme na špičce, před námi je mnoho evropských zemí jako například Lotyšsko, Litva, Estonsko, Belgie nebo Dánsko.

Apelujeme na vládu, aby v případě nástupu druhé vlny zajistila v součinnosti s výzkumnými institucemi a laboratoři počet testů na úrovni minimálně 30 tisíc denně, což je kapacita, ke které se přiblížila například Litva. **Poslanecká sněmovna ukládá vládě, aby představila Poslanecké sněmovně strategii testování v případě druhé vlny epidemie koronaviru, a to do 30. června 2020.**

9. CHYTRÁ KARANTÉNA

Cílem chytré karantény je omezit šíření nákazy mezi lidmi. Základem je rychlé trasování kontaktů nakaženého s cílem izolovat ty, kteří se mohli nakazit. Výhodou chytré karantény je výrazně menší dopad na běžný život, v karanténě jsou pouze nemocní lidé a lidé s vysokou pravděpodobností nakažení. Rozjezd tzv. chytré karantény trval příliš dlouho a ukazuje se, že může být jedním ze základních pilířů pro budoucí boj s případnou druhou vlnou. To ale pouze za předpokladu, že bude chytrá karanténa dopracována a dobře fungovat.

Apelujeme na vládu, aby dopracovala chytrou karanténu, která bude působit také preventivně. Nejen ke zpětnému dohledání kontaktů, ale také jako možná kontrola dodržování karantény, případně by varovala své uživatele před rizikovými oblastmi a hygienikům by usnadnila výběr osob k testování. Aplikace by mohla sloužit jako propustka pro pendlery. Proto **Poslanecká sněmovna žádá vládu, aby uložila Ministerstvu zdravotnictví k dopracování konceptu chytré karantény a představila jej Poslanecké sněmovně do 30. června 2020.**

10. STUPNĚ PANDEMICKÉ POHOTOVOSTI

Jedním z výrazných problémů v rámci pandemie koronaviru byla špatná předvídatelnost kroků vlády a nejasnost činěných kroků. Považujeme za velmi důležité, aby se celá společnost mohla připravit na jednotlivé fáze pandemie. V Pandemickém plánu ČR jsou stupně pandemické pohotovosti sice popsány, jedná se však spíše o přehled kroků pro orgány státní správy, nikoli o informaci směrem k veřejnosti. Velmi dobrým příkladem je Nový Zéland, který má čtyři fáze jednoduše a jasně popsaných alertů, ze kterých je zřejmé, jaká opatření v jednotlivých fázích budou aplikována a nedochází tedy k tomu, že by se strategie měnila ze dne na den a zavádění a rozvolňování opatření provázel chaos. Cílem je umožnit podnikatelům a obyvatelům ČR se lépe připravit na situaci v delším časovém horizontu.

V této věci proto **Poslanecká sněmovna žádá vládu, aby uložila Ministerstvu zdravotnictví vypracovat systém pandemických stupňů pohotovosti s jasnými kroky a představila jej Poslanecké sněmovně do 30. června 2020.**

PŘEHLED STUPŇŮ POHOTOVOSTI PRO COVID-19

- Stupně pohotovosti stanovuje vláda a slouží k určení společenských opatření a opatření v oblasti veřejného zdraví přijímaných pro boj proti nemoci COVID-19. Další informace naleznete na webových stránkách koronavirus.pirati.cz.
- Opatření mohou být aktualizována na základě nových vědeckých poznatků o COVID-19, informací o účinnosti kontrolních opatření v Česku i v zahraničí či uplatnění stupňů pohotovosti v různých obdobích.
- Stupně pohotovosti stanovuje vláda a slouží k určení společenských opatření a opatření v oblasti veřejného zdraví přijímaných pro boj proti nemoci COVID-19. Další informace naleznete na webových stránkách koronavirus.pirati.cz.

- Opatření mohou být aktualizována na základě nových vědeckých poznatků o COVID-19, informací o účinnosti kontrolních opatření v Česku i v zahraničí či uplatnění stupňů pohotovosti v různých obdobích.
- Stupně pohotovosti se může lišit v závislosti na regionu, lokálně může být nižší i vyšší.
- Základní služby, jako jsou například supermarkety, zdravotnické služby, tiskové služby, veřejné služby a přeprava zboží, budou nadále fungovat bez ohledu na stupeň pohotovosti. Zaměstnavatelé v příslušných odvětvích musí dodržovat předpisy na ochranu zdraví a bezpečnost práce.
- Omezení jsou kumulativní (tj. stupeň pohotovosti 4 zahrnuje všechna omezení ze stupňů 1, 2 a 3).



Navyšeno 28. května 2020

STRATEGIE BOJE PROTI COVID-19 PRO ČESKO		
STUPEŇ POHOTOVOSTI	ZHODNOCENÍ RIZIKA	ROZSAH OPATŘENÍ (stejně uplatnit na místní či celostátní úrovni)
STUPEŇ 4 ZÁKAZ VYCHÁZENÍ Nákaza v zemi není pod kontrolou	<ul style="list-style-type: none"> • Dochází ke komunitnímu přenosu. • Rozšiřování ohnisek nákazy a vznik nových shluků nakažených. 	<ul style="list-style-type: none"> • Občané mají povinnost zůstat doma a omezit kontakty s lidmi mimo svou domácnost, s výjimkou nezbytných cest: např. do práce, v případě nutnosti do školy, či za účelem volnočasových aktivit poblíž místa bydliště. • V okolí bydliště je povoleno provozovat bezpečné volnočasové aktivity. • Cestování je výrazně omezeno. • Veřejné akce jsou zakázány a veřejná místa uzavřena. • Dochází k uzavření podniků s výjimkou základních služeb (jako jsou supermarkety, lékárny, nemocnice či benzínové pumpy) a nezbytných veřejných služeb. • Vzdělávací zařízení jsou uzavřena. • Může docházet k zavěšení přídnů zásob či k rekvizici prostředků. • Přenastavení priorit ve zdravotnictví.
STUPEŇ 3 OMEZENÍ Vysoké riziko nekontrolovatelného šíření nákazy	<ul style="list-style-type: none"> • Může docházet ke komunitnímu přenosu. • Mohou vznikat nové shluky, ale pomocí testování a kontaktního trasování lze předcházet jejich šíření. 	<ul style="list-style-type: none"> • Občané mají povinnost zůstat doma a omezit kontakty mimo svou domácnost, s výjimkou nezbytných cest: např. do práce, v případě nutnosti do školy, či za účelem volnočasových aktivit poblíž místa bydliště. • Mimo bydliště je nutno od ostatních dodržovat fyzický odstup dva metry (toto platí pro prostředky hromadné dopravy) nebo jeden metr v kontrolovaném prostředí, tedy např. ve škole či na pracovišti. • Občané mohou mimo svou domácnost udržovat kontakty s nejbližšími příbuznými a pečovateli a poskytovat péči izolovaným osobám. Tímto by měli vytvořit uzavřenou bublinu, která nebude v kontaktu s nikým zvenčí. • Školy (oba stupně základní školy) a školky mohou být otevřeny, ale pouze s omezenou kapacitou. Děti by pokud možno měly být vzdělávány doma. • Občané musí pracovat z domova, je-li to možné. • Podniky mohou otevřít provozovny, ale zaměstnanci nemohou být ve fyzickém kontaktu se zákazníky. • V okolí bydliště je povoleno provozovat volnočasové aktivity představující nízký stupeň rizika. • Veřejná místa (jako například knihovny, muzea, kina, obchodovatelné zóny nákupních středisek, fitcentra, bazény, hřiště a trhy) jsou uzavřena. • Je povoleno shromažďování ve skupinách do 10 osob, ale pouze za účelem satebních obřadů a pohřbů. Účastníci musí udržovat fyzický odstup a využívat ochranné prostředky. • Ve zdravotnictví se v rámci možnosti využívají virtuální konzultace bez osobního kontaktu. • Cestování mezi regiony je přísně omezeno (je umožněno např. pouze pro klíčové pracovníky a v omezeném množství výjezdními případy). • Lidem v rizikových skupinách (jako jsou starší lidé a lidé se zdravotními komplikacemi) se doporučuje co nejvíce zůstat doma a v případě nutných cest využívat dodatečná preventivní opatření. Na základě vlastního rozhodnutí mohou docházet do práce.
STUPEŇ 2 ZMÍŘNĚNÍ Nákaza je pod kontrolou, izolované shluky případů s rizikem komunitního přenosu.	<ul style="list-style-type: none"> • Může docházet ke přenosu v rámci domácnosti. • Vznikají jednotlivé či izolované shluky případů nákazy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Občané se mohou znovu začít stýkat s přáteli a příbuznými, shlukovat se ve skupinách do 10 osob, nakupovat či cestovat v rámci země, pokud dodržují opatření na ochranu veřejného zdraví. • Na veřejnosti a v obchodech je nutné dodržovat od cizích osob fyzický odstup dva metry. V kontrolovaných prostředcích, například na pracovištích, by měl být v případech, kdy je to možné, dodržován odstup jeden metr. • Shromažďování je možno pouze ve skupinách do 10 osob, s výjimkou pohřbů, na nichž může po nahlášení být přítomno až 50 osob. • Podniky mohou otevřít pro veřejnost, pokud dodržují pokyny v oblasti veřejného zdraví včetně dodržování fyzického odstupu a vedení záznamů. Pokud možno, doporučuje se využívat alternativní modely práce. • Podniky v oblasti pohostinství musí zajistit oddělení skupin zákazníků a každou skupinu musí obsluhovat pouze jedna osoba. V podniku může být nejednou přítomno maximálně 100 osob. • Sportovní a volnočasové aktivity jsou povoleny a podléhají pravidlům pro shromažďování, vedení záznamů, a je-li to proveditelné, fyzický odstup. • Veřejná místa, jako jsou muzea, knihovny a bazény, mohou znovu zahájit provoz, pokud dokážou vyhovět opatřením na ochranu veřejného zdraví, zajistit mezi návštěvníky fyzický odstup 1 metr a vést záznamy. • Prostory pro pořádání akcí, kina, stadiony, koncertní haly a herny musí dodržovat limit maximálně 100 osob najednou v jednom prostoru, zajistit mezi návštěvníky fyzický odstup 1 metr a vést záznamy. • Pečovatelské služby pro osoby se zdravotními postiženími fungují pokud možno v běžném režimu. • Školy, školky a instituce poskytující vyšší vzdělání jsou v provozu. Budou zajišťována příslušná opatření. • Lidé v rizikových skupinách ohrožených nemocí COVID-19 (např. pacienti se zdravotními komplikacemi, především ti, jejichž zdravotní stav není stabilizovaný, a senioři) by měli při pohybu mimo domov dodržovat pravidla prevence. Pokud se se zaměstnavatelem dohodnou na možnosti vykonávat svou práci bezpečně, mohou docházet na pracoviště.
STUPEŇ 1 PŘÍPRAVA Nákaza na Novém Zélandu byla potlačena.	<ul style="list-style-type: none"> • V zahraničí dochází k nekontrolovanému šíření COVID-19. • V Česku se nemoc šíří jen ve velmi malých izolovaných skupinách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opatření na hranicích ze zmíněného rizika, že dojde k zavěšení nákazy COVID-19. • Intenzivní testování na COVID-19. • Rychlé kontaktní trasování v všech pozitivních případech. • Povinná domácí izolace a karanténa. • Podniky a pracoviště jsou otevřeny a musí dodržovat bezpečnostní pravidla. • Školy a pracoviště jsou otevřeny a musí dodržovat fyzický odstup. • Shromažďování není omezeno. • Nemocní lidé a lidé s příznaky chřipky by měli zůstat doma. • Je doporučeno mýt si ruce, kašlat do rukávů (v ohybu ruky) a nesahat si na obličej. • Vnitrostátní cestování není omezeno, nemocným lidem je doporučeno vyhnout se veřejné dopravě a hromadnému cestování.

Obr. č. 1: Přehled stupňů pohotovosti pro Covid-19.

11. PROBLEMATICKÉ NÁKUPY OCHRANNÝCH POMŮCEK

Situace s nedostatkem ochranných zdravotnických pomůcek byla v březnu velmi vážná. Desítky tisíc domácností šly ze dne na den roušky pro své blízké, nejbližší nemocnice, prodavačky nebo domovy pro seniory. Stát musel s nákupy jednat rychle. To ho ale nezbavilo nutnosti provádět nákupy podle platných zákonů a s dostatečnou transparentností. Nákupy ze strany státu byly ovšem nezřídka podezřelé a provázely je četné pochybnosti z hlediska efektivit a průhlednosti. Problematické byly obrovské rozdíly v nákupních cenách (ceny respirátorů FFP2 se pohybovaly v rozmezí 50–866 Kč), ale rovněž i v kvalitě (případně v prokázání kvality). Velmi často byly tyto ochranné pomůcky doručeny bez platných CE certifikátů, které mají za úkol garantovat splnění všech bezpečnostních a zdravotních požadavků. Současně některé instituce zajišťovaly testování kvality přijatých pomůcek a jiné nikoliv.

Pirátský analytický tým a investigativní novináři odhalili celou řadu pochybných případů: jednatel dodavatele Ministerstva zdravotnictví s [18 exekucemi a bydlištěm na úřadě MČ Praha 5](#) a bez zkušenosti v oblasti prodeje zdravotních prostředků; jednatel dodavatele Ministerstva zdravotnictví s [11 exekucemi a vlastníkem se sídlem v Belize](#) a bez zkušenosti v oblasti prodeje zdravotních prostředků; předložení zfalšovaného certifikátu u největšího [dodavatele Ministerstva zdravotnictví](#).

Poslanecké sněmovna žádá vládu ve vztahu k vládním nákupům ochranných pomůcek o:

- 1) ukončení ignorace většiny českých výrobců ochranných pomůcek, a naopak zajištění dostatečné podpory tuzemským výrobcům pomůcek;
- 2) úplně a včasné zveřejňování informací o nákupech ochranných pomůcek;
- 3) ujištění o dostatečné kvalitě dováženého zboží zejména z Číny;

- 4) zveřejnění skutečných majitelů anonymních dodavatelů zdravotních pomůcek;
- 5) vysvětlení enormních rozdílů v nákupních cenách zdravotních pomůcek;
- 6) zlepšení fungování logistického systému ministerstva vnitra.

EKONOMIKA

12. OPATŘENÍ NA PODPORU ŽIVNOSTNÍKŮ A FIREM

Od samého počátku vyhlášení vládních opatření jsme apelovali na vládu, aby představila rychlá a administrativně nenáročná opatření na podporu všem živnostníkům a firmám, kteří nemohli v důsledku vládních opatření provozovat svoje podnikání.

Ocenili jsme, že vláda odložila povinnost používání EET ve 3. a 4. vlně, zavedla jednoduchý systém kompenzačního bonusu živnostníkům na hlavní činnost, živnostníkům odpustila úhradu minimálních záloh sociálního a zdravotního pojištění, umožnila bezsankční odklad podání daňového přiznání o tři měsíce a zastropovala vyšší sankcí a úroků plynoucích z opožděných splátek spotřebitelských úvěrů.

S Piráty jsme navíc představili konkrétní návrhy opatření zahrnující všechny skupiny, kterým v důsledku omezení možností vykonávat výdělečnou činnost výrazně poklesl jejich příjem. Proto jsme navrhli:

- kompenzační bonus pro všechny živnostníky, včetně živnostníků pracujících na zkrácený úvazek;
- rozšíření kompenzačního bonusu i na společnosti s ručením omezeným;
- zvýšení slevy na poplatníka na 33 000 Kč a její předčasné vyplacení všem, kteří se ocitli ve finanční tísní. Tento instrument by mohly aktivně využít všechny zapomenuté skupiny obyvatel starší 18 let, které nepobírají starobní důchod, tedy například pracovníci na dohody o pracovním poměru, matky samoživitelky nebo ostatní skupiny obyvatel, jimž poklesly příjmy.

Když bylo jasné, že koncepční podpora nemá, i kvůli vládním stranám, v parlamentu podporu, rozhodli jsme se, že budeme prosazovat alespoň dílčí zlepšení v podobě:

- kompenzačního bonusu ve výši 300-350 korun denně i pro osoby, které si přivydělávaly na dohodu a platili sociální pojištění (zamítnuto);
- rozšíření kompenzačního bonusu na OSVČ, které se současně věnují pedagogické činnosti na zaměstnaneckou smlouvu (schváleno);
- rozšíření kompenzačního bonusu na OSVČ, kteří jsou současnědobrovolníky v oblasti sociálních služeb a pěstouny platící sociální pojištění (schváleno).

Dále jsme apelovali na vládu, aby uhradila část nájemného živnostníkům a firmám, kteří museli uzavřít své provozovny nebo omezit provozovny (vláda schválila dotaci ve výši 50 % nájemného). Vyzvali jsme vládu na základě společného usnesení opozičních stran ke zjednodušení programu kurzarbeit a jeho větší zacílení na malé a střední firmy. Vyzvali jsme vládu k urychlení a zjednodušení programu Covid a zároveň jeho rozšíření pro větší okruh příjemců. Vláda již od března firmám slibovala záruky úvěrů v objemu několika stovek miliard korun. K našim firmám se ale dostal zatím jenom zlomek. Okamžité poskytnutí likvidity je přitom pro přežití i jinak zdravých firem naprosto klíčové.

I přesto, že jsme první fázi koronavirové krize zdánlivě přečkali bez větších škod, bylo by bláhové se domnívat, že je vše za námi. Ekonomické dopady krize na nás teprve čekají, a to i v případě, že by se onemocnění Covid-19 podařilo v našich končinách vymýtit. Je důležité připomenout, že již dnes vláda

očekává deficit státního rozpočtu pro rok 2020 a 2021 ve výši 300 miliard korun pro každý rok, místo plánovaného 40 miliardového deficitu. K těmto ztrátám je třeba připočíst pokles příjmů obcí a krajů ve výši mnoha desítek miliard. **Celkový účet za první vlnu koronavirové krize bude do konce roku 2021 stát daňové poplatníky více než 600 miliard korun. Česká republika si nemůže dovolit tuto sumu v případě druhé vlny epidemie násobit. Jednoduše proto, že na to nemá prostředky.**

Nejen stát, ale i občané a firmy již utratili velkou část svých rezerv. Podle vyjádření ekonomů, i podle zkušeností zemí s flexibilním pracovním trhem, se musíme připravit na nárůst počtu nezaměstnaných, vlnu bankrotů firem i nárůst počtu spoluobčanů v exekuci, kterých již dnes máme přes 800 tisíc. Na tyto výzvy i na hrozící další vlnu nemoci se musíme připravit.

V našem plánu [BUDOUCNOST ŘEŠÍME TED](#) navrhujeme konkrétní návrhy, jak naši zemi na další vývoj epidemie připravit a jakým způsobem postupovat, až epidemie ustoupí. Ekonomika a veřejná správa by se měla digitalizovat. Pomoc občanům i firmám by měla být lépe zacílená. Restriktivní opatření by měla být koordinována s okolními státy a musí reflektovat negativní vedlejší efekty na zdraví, ekonomiku i budoucnost našich dětí.

Proto v této oblasti **Poslanecká sněmovna:**

- 1) **žádá vládu, aby kompenzačním bonusem nebo jiným vhodným mechanismem podpořila i lidi, kteří pracovali na dohodu a odváděli pojistné,**
- 2) **žádá vládu, aby kompenzačním bonusem nebo jiným vhodným mechanismem podpořila i ty OSVČ se zaměstnaneckým úvazkem, pro které je podnikání dominantním zdrojem příjmu, a které dosud žádnou podporu neobdržely.**

13. ZAPOJENÍ ČESKÝCH FIREM SE ZDRAVOTNICKÝM MATERIÁLEM

Vláda ignoruje české firmy, které vyrábějí zdravotnický materiál. To vychází z rozsáhlého průzkumu Pirátů, ve kterém bylo osloveno 212 českých prodejců (a převážně i výrobců) roušek a dalších ochranných pomůcek s dotazem na jejich spolupráci se zástupci ministerstev či samosprávných orgánů. Ze vzorku 75 odpovědí, které dorazily, vyplynulo, že 90 % firem nebylo vůbec osloveno ministerstvy a v řadě případů ministerstva nereagovala ani na výzvy ke spolupráci. Vláda se snaží vzbudit zdání, že chce českým firmám pomáhat. Místo toho ale nechává dovážet materiál z Číny, a to včetně necertifikovaných a vadných výrobků. Bude třeba se připravit na možnou druhou vlnu epidemie a mít případně zásoby ochranných pomůcek, a to nejlépe z českých zdrojů, protože:

- dojde k podpoře českého průmyslu namísto čínského;
- lze předpokládat výrazně lepší kvalitu za adekvátní cenu;
- bude patrně daleko lepší kontrola nad dodávkami materiálu, a to i z hlediska kontroly finančních výdajů.

Proto **Poslanecká sněmovna** apeluje na vládu, aby se ignorace českých firem u nového nastavení zásob zdravotnického materiálu Správou státních hmotných rezerv neopakovala, a naopak aby došlo k co možná největšímu zapojení firem z ČR v budoucnu.

SOCIÁLNÍ VĚCI

14. OŠETŘOVNÉ

Vláda schválila vyplácení ošetřovného rodičům pečujícím doma o školáky, čímž pomohla desítkám tisíc rodin s dětmi v době, kdy byly uzavřené školy. Toto opatření bylo ale doprovázeno nesystematickými a chaotickými kroky. Ty zpočátku ignorovaly potřeby různých skupin ve společnosti a souběhy zaměstnání včetně administrativního chaosu. Díky nefunkčním IT systémům byly peníze vypláceny s velkou časovou prodlevou. Až po nátlaku opozice se ošetřovné rozšířilo o OSVČ, a o osoby pracující na DPP a DPČ a hradící pojistné.

Apelujeme na vládu, aby do budoucna nastavila pravidla jednotně, v jeden časový moment a prostřednictvím funkčních systémů, které zajistí včasné vyplacení. Kdo pracuje a hradí pojistné, má mít nárok na ošetřovné.

15. FUNGOVÁNÍ ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍ PÉČE

Nejohroženější skupinou po zdravotní, ale také psychické stránce jsou v době epidemie koronaviru senioři. Vláda se seniorům snažila vyjít vstříc např. díky otevírací době v obchodech určené pouze pro tuto skupinu lidí. Kromě toho, že se toto opatření v průběhu krize zavádělo chaoticky, scházely seniorům jakékoli další bližší informace. Největším problémem je ovšem fakt, že vláda nezajistila zásobování ochrannými pomůckami nejen domovům pro seniory, ale také pro domovy pro osoby se zdravotním postižením, domy s pečovatelskou službou a další. Tato zařízení si podporu sháněla sama, ministerstvo navíc rezignovalo i na metodickou podporu – zařízení se řídila běžnými krizovými plány např. pro karanténu, které ale nebyly nijak uzpůsobeny pandemii takového rozsahu, jako čelíme nyní.

Apelujeme proto na vládu, aby v případě další vlny epidemie nezapomněla na situaci v zařízeních sociální péče a adekvátně je zásobila ochrannými zdravotnickými pomůckami a také nastavila fungující systém testování v těchto zařízeních.

16. PŘÍTOMNOST U PORODŮ, U DĚTÍ A U UMÍRAJÍCÍCH

Vláda omezila možnosti doprovodů rodičů a partnerů i tam, kde je to běžně možné, a kde nepřítomnost blízkého člověka způsobuje objektivní problém: u umírajících, u rodiček, u malých dětí, u psychicky nebo dlouhodobě těžce nemocných. K uvolnění u porodů došlo i po tlaku Pirátů, ale stále jsou v platnosti přehnaně přísná omezení.

ŠKOLSTVÍ

17. PODPORA A ZAJIŠTĚNÍ ONLINE VÝUKY

Vládou byla 11. března zrušena výuka v základních, středních, vyšších odborných a vysokých školách, což lze vzhledem k vývoji epidemie považovat za rozumné rozhodnutí. Z důvodu přijatých opatření musely školy v krátkém časovém úseku zajistit možnost online vzdělávání svých žáků.

S přechodem na online vzdělávání bylo zcela zásadní posílit metodickou podporu škol ve využívání online nástrojů a platforem a zajistit do škol potřebné technické vybavení a zázemí, které je v současnosti mnohdy nedostačující. Školy našly oporu především v různých spolcích, komunitách, iniciativách a neziskových organizacích, které školám pomohly v práci s online nástroji, nastavením výuky nebo technickým vybavením (například Česko.Digital). V zajištění technického vybavení mnohdy

pomáhali zřizovatelé škol. Podpora ze strany ministerstva školství nebyla dostatečně koordinována a přicházela se zpožděním. Zpočátku zcela chyběla podpora v zajištění potřebného technického vybavení, aby mohla online výuka na školách vůbec probíhat.

Přestože se školy v rámci svých možností s přechodem na online výuku vypořádaly obstojně, je nezbytné podporu školám v této oblasti dále posilovat. Proto **Poslanecká sněmovna žádá vládu o zpracování a zveřejnění plánu komplexní podpory pro distanční výuku na školách do 31. srpna 2020 tak, aby tento plán mohl být realizován již od začátku školního roku 2020/2021, pokud opět dojde k omezení školní docházky.** Prvním krokem by mělo být zpracování analýzy s vyhodnocením přechodu škol na online výuku. Na základě zpracované analýzy by měl být vytvořen plán komplexní podpory s identifikací oblastí, kde je nutné posílit podporu prioritně.

18. PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA STŘEDNÍ ŠKOLY

Vláda v rámci přijatých opatření omezila přijímací zkoušky na střední školy pouze na jeden termín bez možnosti řádného odvolání vůči výsledku. Piráti od začátku upozorňovali na to, že je takové nastavení pro žáky silně znevýhodňující, proto jsme navrhovali aby:

- návrh zákona více reflektoval výjimečnost situace a ztížené podmínky pro přípravu žáků ke zkouškám;
- byl druhý termín a možnost řádného odvolání vůči výsledku vládou zajištěn. A to především s ohledem na vývoj situace a postup vlády v uvolňování opatření, kdy přestaly být argumenty vlády pro přijaté opatření legitimní.

Piráťům se nakonec prostřednictvím otevřeného dopisu ministru Robertu Plagovi povedlo docílit alespoň navýšení časového limitu u přijímacích zkoušek. Apelujeme na vládu, aby v případě další vlny epidemie přijímaná opatření důsledně reflektovala vývoj situace a ve výsledku neznevýhodňovala dotčené občany tímto způsobem. Tím spíše za situace, kterou nejsou schopni sami ovlivnit. Zároveň apelujeme na to, aby byly vládní návrhy zákonů v podobných situacích opozičním stranám k dispozici s dostatečným předstihem. Opoziční strany měly možnost se s návrhem příslušného zákona seznámit teprve den předtím, než se měl ve Sněmovně schvalovat. Takový postup považujeme, i za výjimečné situace, za zcela nepřijatelný.

19. NÁVRAT DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ DO ŠKOL

Vláda 14. dubna představila plán pro postupný návrat dětí, žáků a studentů do škol, který:

- adekvátně reagoval na vývoj situace;
- zohledňoval nepříznivou ekonomickou situaci rodin;
- zohledňoval omezenou možnost vzdělávání pro některé znevýhodněné skupiny dětí.

Na začátku května vydalo ministerstvo školství ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví bezpečnostní a hygienické pokyny k obnovení provozu škol, které nicméně přinesly místo potřebné podpory chaos, zmatek a nejistotu, protože:

- ze strany ministerstva školství nepřichází dostatečná podpora v koordinaci příprav na znovuotevření škol;
- důležité informace se dostávají ke školám, zřizovatelům i rodičům se zpožděním;

- zcela chybí pokyny a doporučení pro řešení rizikových situací nebo jsou příliš obecné a vágní (postup v případě podezření na Covid-19); mnohdy není jasné, zda jsou pokyny závazné nebo pouze doporučující.

Vzhledem k situaci je možné, že budeme muset v budoucnu školy opět uzavřít nebo omezit jejich provoz. Piráti na základě analýzy současného stavu připravili sadu [doporučení](#), jak v případě uzavření a následného obnovení provozu škol postupovat. Proto **Poslanecká sněmovna žádá vládu, aby připravila a zveřejnila do 31. srpna 2020 plány se scénáři, jak budou fungovat školy v případě možného dalšího epidemiologického ohrožení s tím, že připravené scénáře a navržená opatření budou řádně zdůvodněny a jejich realizace bude stanovena na základě epidemiologických indikátorů, čímž se umožní zřizovatelům, školám i veřejnosti předvídat možná opatření na základě vývoje epidemiologické situace.** Východiskem by mělo být zhodnocení již nastavených opatření a identifikace rizikových oblastí, kde je nutné nastavit adekvátní podporu.

JINÉ

20. SITUACE NA KNIŽNÍM TRHU

Knižní trh se stal jedním z nejpostiženějších oblastí kulturní sféry. Uzavření kamenných obchodů představovalo obrovský problém, protože více než 80 % tržeb plyne z prodeje tištěných knih. Vládní opatření v boji s následky pandemie v kulturním sektoru počítala s pomocí malým nakladatelům, ale vzhledem k celkovým ztrátám, která se odhaduje na více než 2 mld. Kč, se jednalo o pomoc zanedbatelnou. V této věci jsme navrhli několik kroků, které bohužel nebyly reflektovány:

- okamžité odložení plateb DPH pro knižní trh, přičemž by bylo vhodné jednat na úrovni EU o výjimce, která by umožnila přesunout DPH na knihy do supernízké, případně nulové sazby;
- vytvořit fond na knižní akvizice pro knihovny všech stupňů;
- větší důraz na význam kontinuity v kultuře a více investic do živé kultury ze strany státu.

Kromě těchto bodů **Poslanecká sněmovna apeluje na vládu a Ministerstvo kultury, aby v nové situaci připravilo strategii podpory e-knih ve veřejných knihovnách.**